

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 4, No. 2, 2015

GEREMEŠOVÁ, G. - SZÉKELY, G.: Interview with Assoc. prof. Dr. Joseph Dravecký, PhD. - Former Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Slovak Republic in Vatican and at the Sovereign Order of the Knights of Malta. *Annales Scientia Politica*, Vol. 4, No. 2 (2015), pp. 100 - 103.

GEREMEŠOVÁ, G. - SZÉKELY, G.: Rozhovor s doc. RNDr. Jozefom Draveckým, CSc. - bývalým mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Slovenskej republiky pri Sv. stolici a Zvrchovanom ráde maltézskych rytierov. *Annales Scientia Politica*, Vol. 4, No. 2 (2015), pp. 100 - 103.

GITA GEREMEŠOVÁ – GABRIEL SZÉKELY
Institute of Political Sciences, Faculty of Arts, University of Presov,
Slovak Republic, Email: gita.geremesova@unipo.sk, gabseky@gmail.com

ROZHOVOR S DOC. RNDR. JOZEFOM DRAVECKÝM, CSC. – bývalým mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Slovenskej republiky pri Sv. stolici a Zvrchovanom ráde maltezských rytierov

GITA GEREMEŠOVÁ – GABRIEL SZÉKELY

Institute of Political Sciences
Faculty of Arts
University of Prešov
Slovak Republic
Email: gita.geremesova@unipo.sk
gabseky@gmail.com

Pán docent, polovica Vášho profesionálneho života – ak sme dobre preštudovali Vaše curriculum vitae – je spojená s pôsobením na Katedre matematickej analýzy Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Čo Vás priviedlo k štúdiu matematiky, resp. prečo práve tento odbor?

Od roku 1970 do roku 1991 som pôsobil ako aspirant, odborný asistent a nakoniec docent na Katedre matematickej analýzy, ktorá však v roku 1980 prešla z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského na novozriadenú Matematicko-fyzikálnu fakultu UK. Mal som výborných učiteľov matematiky na strednej škole: prof. Andreja Reipricha v Spišskej Novej Vsi a prof. Kornéliu Kropilákovú v Bratislave, takže som sa zúčastňoval na Matematickej olympiáde, takže sa mi matematika zapáčila.

Ste – popri svojej diplomatickej kariére – matematikom, vedcom. Ak dovoľíte, zjždeme do Vášho súkromia (vnútra) a budeme pred-

pokladať, že ste veriacim človekom. Veriaci vedci – a nebolo ich málo – vždy tak trochu iritovali laikov či neveriacich, aj preto, že moderná doba postavila proti sebe vieru a rozum, vedu a náboženstvo. Naša otázka teda znie: Akú úlohu zohráva vo Vašom živote viera?

Predpokladáte správne, považujem sa za veriaceho kresťana katolíka. Stávať proti sebe vieru a rozum či náboženstvo a vedu nie je odôvodnené ani vierou, ale ani rozumom, pretože majú odlišné predmety, na ktoré sú schopné sa zamerať. Veda a náboženstvo si nemôžu protirečiť, ak len neprekročia svoje kompetencie. Pokiaľ ide o mňa, vieru som dostal od rodičov a z ich príkladu som pochopil, že pre vieru hodno aj niečo obetovať. Niekedy treba byť aj vynaliezavý, napríklad keď v sedemdesiatych rokoch minulého storočia som v rámci predpísanej komunistckej výchovy študentov urobil pre nich prednášku

o pojme nekonečno vo filozofii a v matematike a našťastie to stačilo.

V roku 1991 ste prijali ponuku pôsobiť na Ministerstve medzinárodných vzťahov (MMV). Čím Vás táto ponuka oslovila? Na prvý pohľad matematika a diplomacia – nie sú si veľmi blízke.

Bola to výzva skúsiť slúžiť iným tak, že výsledky práce môžu byť viditeľné rýchlejšie ako v pedagogickom procese a zároveň si overiť, či naozaj matematické myslenie môže vytvárať modely rozmanitých skutočností, teda nielen napríklad vo fyzike. Keď som pracoval na MMV, využil som z toho, v čom ma trénovala matematika, hlavne dve zručnosti. Prvou je schopnosť logicky rozlíšiť, čo z daného výroku vyplýva a čo nie a druhou intuícia, z ktorej strany „načať“ ťažký problém.

Po diplomatickej misii v Bulharsku (1992) ste nastúpili na veľvyslanecský post v Lotyšsku (Riga) so zastúpením aj pre Litvu a Estónsko. Po nich nasledovala Svätá stolica. Mali uvedené diplomatické posty nejaké špecifiká, ak zoberieme do úvahy, že ide – na jednej strane – o sekulárne štáty, kým Vatikán, povedané tak trochu archaickým jazykom, je teokratickým štátom?

Svätá stolica má oproti štátom, v ktorých som predtým pôsobil, výrazné špecifiká. Pápež v sebe sústreďuje zákonodarnú, výkonnú aj súdnu moc, aj keď na jej uplatňovanie má rozličné dikastéria Rímskej kúrie. Vo Vatikáne neexistuje volený parlament ani politické strany, pričom však hlava štátu je volená, a to kardinálmi v konkláve. Určité osobitosti práce na slovenskom veľvyslanectve pri Svätej stolici vyplývali aj z toho, že bolo menej konzulárnej agendy a príležitostí pre ekonomickú diplomaciu. Rovnako ako v iných krajinách akreditácie však nechýbalo zisťovanie a hodnotenie vnútorného vývoja a postojov k medzinárodným otázkam, presadzovanie záujmov Slovenskej republiky, rozvíjanie zmluvnej základne a politického dialógu, prezentácia Slovenska, kultúrna a vedecká spolupráca či starostlivosť o krajanov.

Slovenskú republiku ste zastupovali pri Svätej stolici v čase, keď už bola podpísaná

a ratifikovaná slovenským parlamentom Základná zmluva (04. 12. 2000). Ako vidíte či hodnotíte súč skúseným diplomatom mieru napĺňania jej jednotlivých článkov?

Ako som uviedol na prednáške, štyri z 25 článkov Základnej zmluvy predvídajú osobitné dohody, ktorými zmluvné stany spresnia ich obsah, ale doteraz boli podpísané a ratifikované iba dve z nich. Tie sa však plnia, rovnako ako Základná zmluva v tom, čo je priamo v nej napísané. Pokiaľ za môjho diplomatického pôsobenia pri Svätej stolici pritom vznikli nejaké otázky, vyriešili sa konštruktívnym dialógom.

Ak dovoľíte, zostaneme ešte pri tejto zmluve. Boli ste prekvapení úrovňou, nekultúrnosťou, takmer hrubosťou debaty sporej so 7. článkom zmluvy, teda „o výhrade vo svedomí“? Ako pokračuje dialóg zmluvných strán na uvedenú tému, ak vôbec pokračuje?

Nedá sa povedať, že by v čase môjho pôsobenia na veľvyslanectve bola diskusia o 7. článku Základnej zmluvy nekultúrna, či dokonca hrubá. Svätá stolica síce pripomínala obojstranný záväzok uzavrieť osobitnú zmluvu o rozsahu a podmienkach uplatňovania práva na výhrady vo svedomí, ale vždy vyjadrila pochopenie, že príprava rokovanií si vyžaduje čas na diskusiu, aby to bola kvalitná zmluva a nevedla k vytváraniu deliacich čiar v slovenskej spoločnosti. Nevieť o tom, že by po ukončení môjho vyslania došlo ku konkrétnym rokovaniám zmluvných strán, na oboch stranách však prebieha vývoj chápania pojmu slobody svedomia.

Základná zmluva bola podpísaná v roku 2000, a tak predpokladáme, že o to viac úloh vyvstalo aj v súvislosti s Vašou misiou, od septembra 2007 do mája 2013. Povedzte nám, aspoň tézovite, ktoré úlohy vyvstali adresne pred Vami, čo sa podarilo, ktoré problémy či úlohy ostali otvorené, akoby nedokončené, kde by ste postupovali ináč atď.

Úlohy som mal zhrnuté v Zameraní činnosti veľvyslanectva..., ktoré prerokoval aj Zahraničný výbor NR SR. Už v prvých rokoch môjho pôsobenia navštívili Vatikán viacerí členovia slovenskej vlády a rokovali o otázkach, týkajúcich sa úloh nimi vedených rezortov. Takou

príležitosťou boli napríklad púte Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR a návštevy všetkých troch ministrov zahraničných vecí, ktorí boli vo funkcii počas môjho vyslania. Napriek veľkému úsiliu z našej strany sa nepodarilo uskutočniť návštevu pápeža Benedikta XVI. na Slovensku, keďže začiatkom jubilejného roku 1150. výročia príchodu svätých Cyrila a Metoda abdikoval. Mrzí ma, že po úspešnej konferencii k 10. výročiu uzavretia Základnej zmluvy, ktorá bola na veľvyslanectve v decembri 2010 za účasti podpredsedu vlády SR a sekretára Svätej stolice pre vzťahy so štátmi, sa nepodarilo zohnať prostriedky na vydanie zborníka konferencie.

Verejnosť na Slovensku je atakovaná politickými stranami či skôr politikmi, ktorí sa identifikujú ako liberáli na tému odluky cirkvi od štátu. Celkom sa nám „pozdáva“ vyjadrenie pána arcibiskupa a metropolitu Stanislava Zvolenského, že ideologická odluka už prebehla, zostáva už iba ekonomické „vyrovnanie“. Ku ktorému z navrhovaných modelov sa prikláňate?

Vami citované vyjadrenie poznám len sprostredkovane, a preto sa k nemu nemôžem vyjadriť. Sú vytvorené komisie, ktoré skúmajú možné modely financovania cirkvi, ale je veľmi náročné nájsť taký model, ktorý by vyhovoval všetkým na Slovensku registrovaným cirkvám a náboženským spoločnostiam a vo vzťahu k Rímskokatolíckej cirkvi a Gréckokatolíckej cirkvi by sa mohol zakotviť do zmluvy so Svätou stolicou.

V aktuálnej prítomnosti sa Európa konfrontuje s utečeneckou krízou. Jedni v nej vidia ako primárny problém sociálny, iní posúvajú do centra debaty otázku náboženskú. Ako vnímate daný problém?

Súčasná utečenecká kríza je pre Európu veľmi naliehavým, a pritom komplexným problémom. Príčiny emigrácie sú nielen sociálne, ale veľmi naliehavé je aj ohrozenie života a bezpečnosti občanov v niektorých krajinách. Keďže väčšina migrantov vyznáva islam, ale prináša si aj odlišné kultúrne návyky, vyvstáva problém ich integrácie v európskych krajinách. Tento problém sa však musí riešiť. Profitujeme z globalizácie v iných oblastiach, tak v tomto jej

aspekte musíme vynaložiť potrebné úsilie a ak treba, akceptovať aj isté nepohodlie.

V nadväznosti na vyššie uvedené chceme si vypomôcť slovami emeritného teológa H. Künga, ktorý povedal: „Slobodný demokratický štát musí síce byť svetonázorovo neutrálny“, t. j. musí rešpektovať a tolerovať rôzne náboženstvá a konfesie, filozofie a ideológie, na druhej strane „je odkázaný na minimálny základný konsenzus v ohľade na určité hodnoty, normy a postoje, pretože bez základného morálneho konsenzu nie je možné ľudsky dôstojné spolužitie“. Celkom iste máte skúsenosť diplomata (aj) s nekresťanskou reliégiou, resp. islamom. Má – podľa Vás – Európa šancu na societu, kde bude viac kultúr, ale „len“ jedna ľudskosť?

Mal som možnosť zblízka pozorovať dialóg Svätej stolice s rozličnými skupinami predstaviteľov islamu. Keďže islam nemá ústrednú autoritu, akú má Katolícka cirkev, je tento dialóg málo účinný, lebo dosiahnuté výsledky s istými skupinami iné skupiny neprijímajú. Multikultúrnosť je pojem, ktorý má veľa možných implementácií a zrejme Európa bude ešte dlho hľadať takú, ktorá bude v dostatočnej miere vyhovovať axióme z Vašej otázky: veľa kultúr, ale jedna ľudskosť.

Vyššie sme sa zmienili o ére moderny, ktorá tak dramaticky vytlačila či aspoň chcela vytlačiť náboženstvo z verejného a intímneho priestoru. Dnes sme svedkami opaku; v postmoderne sa hovorí o akomsi návrate náboženstva, ibaže ide o nové, netradičné, synkretické náboženské kultúry. V tejto súvislosti sme zvedaví na Váš názor, a to, akú šancu dávate kresťanstvu, akú úlohu zohráva či má zohrať kresťanstvo v aktuálnom, takmer apokalyptickom civilizačnom zlome.

Kresťanstvo sa teologicky môže spoliehať na Ježišove slová: „Ja som s vami po všetky dni...“. Je potešiteľné, že pritom stále hľadá spôsob ako hlásať evanjelium jazykom dnešných ľudí. Ak hovoríme o civilizačnom zlome, musíme si uvedomiť, že k nemu podstatnou mierou prispeli výdobytky vedy a techniky, ktoré umožnili predtým nevídanú rýchlosť a dosah šírenia informácií. Preto slovo „hlásať“ nadobúda nový obsah. Ostať verný evanjeliu a hlásať ho vždy aktuálne príhodným spôso-

bom dáva kresťanstvu nádej nielen na prežitie, ale aj na ocenenie jeho služby zo strany nekresťanov.

V Ríme dáva o sebe vedieť aj slovenská komunita; rektorom Univerzity Tomáša Akvinského je prof. M. Konštanc Adam OP, je tu Pápežské slovenské kolégium sv. Cyrila a Metoda a Pápežský slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, ktorý v roku 2013 oslávil 50. výročie svojho založenia. Zohrávajú Slováci vo Vatikáne aj vďaka činnosti spomenutých inštitúcií významnú intelektuálnu úlohu?

Slováci pôsobia na viacerých pápežských univerzitách a vysokých školách v Ríme a sú pre ne intelektuálnym prínosom. Rovnako aj tam študujúci Slováci si zvyšujú intelektuálnu úroveň a prinesú ju na Slovensko. Oslavy 50. výročia založenia Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme boli príležitosťou zamyslieť sa nad tým, na čo by sa malo zamerať súčasné Pápežské slovenské kolégium sv. Cyrila a Metoda, keďže úlohy pôvodného ústavu boli aktuálne za totality vládnucej na Slovensku a dnes už napríklad vydávanie kníh a prípravu budúcich kňazov efektívnejšie robia inštitúcie.

Pôsobili ste a pôsobíte v zmnožených životných rolách, ako diplomat, vedec, otec relativne veľkej rodiny, teraz už aj ako starý otec svojich vnúčat. Nepochybne máte aj nejaké životné krédo či akési „múdro“, ktoré by ste mohli odovzdať našim študentom. Tak ho, prosím, predneste.

Bol som svedkom zavádzania i ústupu viacerých technológií, ktoré menili náš život, štú-

dium a prácu. (Kto si dnes spomenie na diskety či pagery?) Dnes sú informácie tak ľahko dostupné, že si ich môžeme dovoliť rýchlo zabudnúť, lebo keď ich potrebujeme, nájdeme si ich zas. Ale také sú iba povrchné, encyklopedické informácie. Využite roky štúdia v mladosti na vybudovanie takej štruktúry poznatkov, previazaných osobnými postojmi, do ktorej budete môcť celý život ukladať nové informácie (a nahrádzať nimi neaktuálne). Pomôcť vám ju vybudovať je to najcennejšie, čo vám môžu dať vaši učitelia. Využite to.

Rozhovory sa zvyčajne končia milou spomienkou, príhodou či zážitkom... Nebudeme výnimkou, a tak Vás poprosíme o niečo podobné. Nesmierne si vážime osobnosť Jeho Eminencie kardinála Tomka, Jeho Svätosti emeritného pápeža Benedikta XVI., či Vysokopreosvieteného vladyku arcibiskupa Cyrila Vasiľa... Takže, vyberte si...

Keď som 13. septembra 2007 odovzdával poverovacie listiny pápežovi Benediktovi XVI., mal som možnosť hovoriť s ním asi 20 minút medzi štyrmi očami a potom mu predstavil nielen manželku, ale aj všetkých 5 detí, zaťa, nevesty a vtedy jediného vnuka. Bol to silný zážitok pre mňa i pre rodinu. Lúčil som sa 2. mája 2013 už s pápežom Františkom, trvalo to len chvíľu, ale taká blízkosť Svätého otca s jeho jedinečnou charizmou bola nezabudnuteľným zážitkom a vďaka tomuto osobnému stretnutiu inak vnímam, aj keď ho vidím iba v televízii.

Ďakujeme Vám za rozhovor.